

LBRIS

We know
books

Ion Topolog

Povestea pe scurt a vieții vlădicului

Ioan Inocențiu Micu-Klein

din Sadu Sibiului

Editura PASTEL, Brașov, 2021

Cuprins

1.	5
2.	8
3.	12
4.	18
5.	21
6.	23
7.	32
8.	36
9.	43
10.	52
11.	61
12.	82
13.	91

Coperta 1: Catedrala Greco-Catolică de la Blaj și portretul episcopului Ioan Inocențiu Micu-Klein.

Coperta 4: Autorul, cu soția Luminița și copiii Ciprian, Radu și Betina. (Foto cca. 1980)

© Toate drepturile rezervate autorului și editurii.

Editat de Editura Pastel Brașov
e-mail: editurapastel@gmail.com
tel: 0733.043.263

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
TOPOLOG-POPESCU, ION

Povestea pe scurt a vieții vlădicului Ioan Inocențiu Micu-Klein din Sadu Sibiului / Ion Topolog. - Brașov :
Pastel, 2021

ISBN 978-606-658-330-5

821.135.1

1.

Când se va fi luminat calea rostului său în viață, ca fiu al unor țărani români liberi din Sadul Sibiului, sat numai de români, nesubjugați de sașii din Hermanstadt, oricât au încercat? Oierii și țăpinarii mândri ai Sadului, ca și conaționali lor din satele mărginene, până dincolo de Orlat și Săliște, s-au ținut dârji în legea și neamul lor, pe locurile lor. Munții Cindrelului și Lotru, cu frunțile lor în soare și nori, le arătau, de cum deschideau ochii, fie ziua cu soare sau nori, noaptea cu lună și stele, să nu-și ia privirile de pe înălțimile lor, că ai lor sunt și ca ei să-și țină capetele sus și neplecate. Și-așa veniseră prin timp, generație după generație, din tată-n fiu, și sădenii de-aici, și din toate satele, născându-și și crescându-și copiii, măritându-și fetele, însurându-și bărbații, înmormântându-și bunicii, jelindu-i pe cei duși în războaie și morți departe sau bucurându-se de întoarcere. Dar mereu liberi, cu învățătorii lor, cu popii lor și toate câte erau orânduite după datină, cu familiai trainice și neamuri multe.

Într-o astfel de familie așezată dumnezeit, numită Micu, a venit pe lume și Ionuț, al doilea după fratele Toma, urmat de Maria, Valeria și încă un băiat, Ilie. Dar el, pe cât era de voinic și de frumos, avea 15 ani și încă nu vorbea. Înțelegea tot, mersese la școală, învățase scrisul și cititul, îi sclipeau ochii la orice i se vorbea, înțelegea și înfăptuia orice i se cerea, se bucura de toate cele din jurul său și mai ales la biserică era nelipsit. Acolo s-a întâmplat să pornească a vorbi. L-a îndemnat preotul să meargă să cânte și el la strană, să cânte cu cei de-o seamă cu el și cu dascălul. Și s-a dus și cuvintele le-a cântat întregi, ca și ceilalți, și nu s-a

mirat deloc, fiindcă le-a rostit și cântat și-nainte, el le auzea întocmai, dar părinții și frații spuneau că nu le aud. Acuma o să le audă. Ajuns acasă după slujbă, a început de la poartă să cânte priceasna „Doamne al puterilor, fii cu noi, că pe altul afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem...” Au ieșit întâi frații în prispa casei și pe scări, agitându-și mâinile și strigând:

– Mumă! Tată! Bunică! Veniți și-auziți! Ionuț vorbește, cântă! Doamne, minune s-a-ntâmplat! Ionuț vorbește, cântă! Doamne, minunea minunilor! strigau și se închinau. Mamă-sa a alergat cu mâinile întinse spre el și-apoi l-a strivit la piept. El se uita la toți liniștit, doar ochii-i luceau, nu prea înțelegea de ce se miră atâta, că el demult se auzea vorbind și cântând. S-au așezat la masă și mult s-au veselit și frații mereu îl întrebau:

- Cum mă cheamă pe mine?
- Valeria – zicea el, un pic sfios.
- Și pe mine?
- Maria.
- Și pe mine?
- Toma.
- Și pe mine?
- Iliuță.
- Și pe mama?
- Tot Maria.
- Și pe tata?
- Ilie.
- Și pe bunica?
- Bunica.
- Nu. Numele! Care e numele ei?

– Alexandrina.

– Și pe câine?

– Lupu.

– Și vacile, două, și caii, boii, oile, ulița noastră, valea și păraiele, și dealurile de pe o parte și cealaltă, livezile, poienile, potecile, spre Boița și peste Olt, și-apoi în jos în România, tot la români de-ai noștri, de unde vin lucrători la bușteni și la casă, și drumurile spre Făgăraș și Brașov, adică în Răsărit, și drumul spre Sibii și Rășinari, adică în Nord, până sus la Tisa și Maramurăș, și partea de Apus de Banat și Timișoara, cât ține Ardealul nostru, plin de neamul nostru, unde a fost Sarmisegetusa lui Decebal și Ulpia lui Traian și drumuri, drumurile românilor, care merg cu capetele plecate la stăpânii străini și la împăratul de la Viena. Și-atunci, de ce ne-am unit cu Roma? Ce s-a ales de făgăduiele și înțelegerile făcute? De ce nu s-au respectat cele două Diplome date de chesarul Leopold? Cine le-a ascuns și ne țin tot de iobagi și tolerați, neadmiși între națiunile recepte? Pentru ce suntem cei mai mulți? și-acum și uniți în catolicismul roman, cum înțelept au hotărât vlădicii la 1700, să nu ni se mai arunce în ochi că suntem venetici și cu religune străină. No, acum am acceptat să fim în biserica lor, să-l recunoaștem pe papa de la Roma drept capul bisericii noastre și să purtăm straie catolice. Ne-am zbatut să-i facem pe țaranii noștri să înțeleagă că n-avem alt drum să ieșim din împilare. Și ei ne-au înțeles și ne-au urmat, dar, uite, au trecut mai bine de 30 de ani și ei tot iobagi, tot apăsați și batjocoriți de domnii unguri și sași, tot robi și în afara legilor lor. Ce e de făcut, renunțăm la Unire? Deja mulți preoți și mireni se întorc la ortodoxism, de fapt, la a rămâne robi,

cum am fost atâția amar de ani. Nu e bine, Unirea ne-a dat o șansă: recunoașterea ca o *natio*. Chiar și a patra, dar o *natio*! Ei, cine ridică din nou steagul luptei, că, uite, scaunul episcopal unit e vacant după moartea episcopului Giurgiu Patacki, și credincioșii uniți se împuținează, părăsesc unirea dezamăgiți. Se va găsi un vlădic vrednic să îmbrace cămașa martiriului?

2.

Spre târgul cel mare ce se ține anual la 9 septembrie la Sibii, pe platoul de la Gușteriță, în afara cetății, au pornit și cei din casa lui Ilie Micu, de pe Ulița Mare, dimpreună cu mulți alți sădeni. Șir întreg de care s-a format la ieșirea din sat pe drumul Sibiului. Să fi fost poate la 30 de care, pline cu de toate, trase de cai voinici și cu alte vite legate de loitre și mergând pe lângă fiecare car. La fel era și carul lui Ilie Micu, plin vârf cu țoale miștoase, albe ca zăpada, și macturi și părețare, țesute de Maria cu fetele ei, cu figuri geometrice și flori, potrivite în culori ca în covoarele domnești, apoi patru cojoace mari din pieile berbecilor, cusute de cojocarul Lăpădat din satul lor, cu bumbi împletiti și innodați, din piele tot de oaie și cu înflorituri la gât și mâneci, pentru ciobanii din munți, coborâți și ei la târg cu burdufuri de brânză, de urdă sărată în coajă de brad, cu cofeiele din scândură de brad pline cu unt de oaie și cu clopurile de Poiana vestite, toți în straie de sărbătoare, căci târgul nu era doar târg, ci și sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, adică Sf. Maria a Mică, cum i se spunea la toți românii, și de dincolo de munți, în Țara Românească, ca și la cei de dincoace, din

Ardeal, fie ortodocși, fie uniți. Și-n care, femeile și fetele lor, tot în straie de sărbătoare, cu albul iilor și fustelor lor ce se vedea în lumina soarelui, așezate pe scândurile din față ca păpușile în mișcarea carelor. Cu nevasta pe prima scândură stătea și Ilie, bărbat voinic, cu mustață lată, întoarsă la cheotorile gurii și cu pălărie neagră, cu boruri late, puțin întoarse în sus, ca la făgărășeni, nu cu clop ca oala, cum îl aveau poienarii și toți mărginenii. Bustul lui înalt și gâtul puternic îl făceau acolo pe loitră ca o bucată de trunchi cu pălărie în vârf. Ținea frâiele cailor și numai când și când își răsucea capul să-și vadă carul încărcat și animalele legate de el, doi mânji d-un an, o junincă bivoliță și-o mânăz, tot de un an. Animalele erau sub ochii băieților, Toma și Ionuț, și Ilie între ei, așezați pe a treia scândură, cu fața înapoi. Fetele stăteau pe scândura a doua, îmbrăcate popular, având între ele și pe-o verișoară, de-o seamă cu ele, rămasă orfană, pe nume Lucreția. Erau toți voioși, dar nu cu gălăgie multă. Se tot uitau la munții de care se depărtau, ca niște moșnegi acolo departe în lumina ca o ceață subțire a soarelui. Munții lor: Cindrelul în dreapta, Lotrul, mai în spate și cam pe centru, până-n Olt, iar de la Olt încolo Surul Avrigului și șirul înalt al Făgărașilor. Munții lor, și, dincolo de ei, Țara Românească. Or să se întâlnească și cu carele lor, cu coviltir înalt ale olarilor de la Horezul Vâlcii sau cele joase, pe roți groase și late, cu opleni între care erau așezate butoaiile cu vin ale podgorenilor de la Drăgășani, pe care tăbărau cumpărătorii ardeleni încă la graniță, la Boița. Atunci ei lăsau carele acelea speciale și porneau cu trășurile ce, de asemenea, le trăsese până aici, căci nu se puteau lipsi de târgul acela mare, în care găseau

de toate. Și cum să nu-l vadă și să petreacă? La răscrucea de la Tâlmaciu sau de la Veștem carele grele și mari ale ardelenilor se întâlneau cu căruțele ușoare și carele înalte ale olarilor vâlceni. Intrau cu toții, în rând, după ce se salutau și făceau glume: „Mă, ardelenilor, dați-ne nouă fetele voastre frumoase, că, uite ce feciori ca brazii avem și noi și chiuiie, să vină la noi. Așa! Mai tare: Iuhuuuu! Iuhuuuu! Și să trăiți, măi ardelenilor, că ne-a ajutat Dumnezeu bunul să ne vedem și-n acest an cu frații de aceeași limbă. Ei, voi, tot cu ungurii, tot, și noi cu turcii, măă. Da' om scăpa, om scăpa!... Acu', haidem la târg, acolo s-adună toate neamurile și s-aud toate limbile.”

Trei zile ținea târgul cel mare de la Sibii și mare noroc că era încă vremea caldă și cei mai mulți puteau dormi în carele lor. Familia Micu, însă, avea acolo în Gușteriță, chiar lângă Stația de Poștă, o rubedenie, adică o verișoară a Mariei, din sat de la ei, măritată cu un slujbaș ungur la stat, acolo la Poșta cu cai. Și-au tras la ea, ungurul destul de bucuros să se vadă cu șogorul Ilie, la care trăgea și el cu familia, acolo la Sadu, după ce coborau turmele și se făcea răvășitul oilor. Așa și-acum, Măria și fetele s-au dus la casa verișoarei Ana. Ilie cu feciorii au rămas lângă car și peste noapte. Abia a doua și-a treia zi umblau prin târg, după ce vindeau ale lor, să cumpere ce-și fixaseră de-acasă, cele trebuincioase la cunie și-n casă. Și ce nu se găsea în acel târg, și ce nu se vedea, și cum se petrecea, încât toată lumea aceea, pe cât de diferită în înfățișare și vorbire, pe atât părea a fi una. Și tinerii, grămadă la ringhișpile, la roțile cele mari și la tragere la țintă, și la jocuri, care românești, ungurești și nemțești, și la butoaiile cu bere și frigărui, la chioșcurile cu

turte dulci și kürtös kalács. Vânduseră tot și bine, chiar din prima zi. Le-a părut bine că macaturile și păsetarele le-au luat pe toate olarii vâlceni, de dincolo de munți, și țoalele, juninca bivoliță o luaseră niște făgărășeni. Mânjii și mânzele, au venit de îndată niște unguri și le-au luat, dând preț mai bun decât sașii. Cojoacele le-au luat tot niște făgărășeni. Erau tare mulțumiți și voioși și-au umblat și ei la cumpărături, întâi mama cu fetele, apoi tatăl cu băieții. Dar pe când Maria cu fetele erau plecate, la carul lor, unde tatăl sta cu băieții, a venit un călugăr care s-a recomandat Ieronim și e român, și pedagog la școala și mănăstirea iezuită din Sibiu, dar de loc din părțile Murășului, de la Ciugud, dacă au auzit de acea localitate. Le-a mai spus că ar fi bucuros să aducă și alți tineri români să facă școli înalte, ca să-și învețe apoi neamul lor, că puțini români umblă la învățătură și de aceea n-are cine vorbi pentru ei și pentru drepturile lor. Ionuț sta cu ochii țintiți pe chipul aceluia bărbat înalt, cu barba colilie, rară, cu capul gol și părul lung, având pe el doar rasa neagră de călugăr și-n mână o geantă.

– Da' dumneata nu ești călugăr ortodox? l-a luat din scurt Ilie, tatăl băieților.

– Nu. Sunt catolic, iezuit, adică catolic, dar părinții mei și frații sunt români uniți, cum sunt mulți în Ardeal.

– Da, și vrei să-l iei pe unul din băieții mei la mănăstire la școală?

– Dacă vrea vreunul, și pe răspunderea mea.

– Tată, eu vreau – a zis Ionuț pe dată și-a trecut de partea călugărului.

– Păi, să vedem ce zice și mamă-ta, și surorile tale, să ne întoarcem la noi la Sad și să mai chibzuim. Dumnealui

ne va căuta din nou la noi la Sad, că nu e atât de departe de Sibii.

– Tată, dacă vrea și mama, eu pot merge chiar acum cu dumnealui.

– Păi, stai, mă, copile, cum să mergi la școală numai cu ce ai pe tine, să-ți dăm una-alta și să plătim taxele și ce se cere.

– Nu trebuie să plătiți și să dați nimic. Mănăstirea asigură totul și eu răspund cu capul de băiatul dumitale și puteți să veniți să-l vedeți oricând la mănăstirea de pe Strada Franciscană, în Piața Mare. Și, dacă puteți lipsi de aici cel mult două ore, puteți veni cu mine, să v-arăt.

S-au dus amândoi părinții și Ionuț, tot mai bucuros. Și mult le-a plăcut cum i-a primit mai-marele școlii și cum se înfățișau și elevii ceilalți în clase sau în curtea mănăstirii, destul de mulți, peste sută.

– Ei, Ionuț, dragu' mamei – i-a zis Maria, privindu-l cu ochii în lacrimi –, n-o să-ți fie urât singur aici, departe de noi?

– Mamă, când o să mă apuce dorul, mă-nvoiesc și vin la sfârșit de săptămână. Mai veniți și dumneavoastră, și-o fi bine.

3.

Trecuse mai bine de-o lună și de la Ionuț nicio veste. Astfel că, în sâmbăta următoare, părinții Ilie și Maria au plecat la Sibiu cu căruța a mică. Au pornit de dimineață, ca să ajungă spre prânz. Și-au ajuns. Au lăsat căruța în Piața de Jos în grija administratorului pieței, plătind taxa pentru

căruță și cal și-apoi au pornit pe scările care urcă la mănăstire. La poartă, i-au spus portarului mustăcios cine sunt și că au venit să-și vadă fiul care e elev aici. Stăteau în ușa de la cămăruța portarului și se uitau la curtea plină de școlari în uniformele lor negre, ieșiți, desigur, în recreație. Au ieșit și ei în fața ușii, să-i privească, cum se mișcau voioși și gălăgioși, cum se alergau unii, cei mai mici, când, deodată, nu departe de ei, de-acolo din grupul mai strâns al unor elevi mai mari, au auzit un țipăt: *Mamaaaa!* și de îndată mama i-a recunoscut glasul și-a strigat și ea, agitându-și mâinile și straița ce-o ținea:

– Uite-l, Ilie! Ionuțu nostru. Uite-l!

S-a aruncat în brațele lor, fără să plângă în hohote, doar cu câteva lacrimi pe obraz, apoi au pornit spre camera de vizită de la parter. Întâi a dat o fugă până la unul dintre colegi, s-anunțe la clasă că va lipsi o oră, că i-au venit părinții. Vestea s-a dus și curând și-a făcut apariția și pedagogul Ieronim.

– El e fratele meu mai mic – a zis Ieronim –, l-am luat în răspunderea mea și să nu-i duceți grija.

– Îți place aici, puiul mamei? l-a întrebat Maria, sorbindu-l din ochi.

– Da, mamă, aici e locul meu și să nu vă îngrijorați de mine. Așa să le spuneți și fraților. De altfel, de Crăciun vom avea vacanță și voi veni acasă. O să colindăm, chiar am învățat colinde noi, și tot felul de cântări bisericești, dar și populare. Și românești, și în limba latină, mamă, strămoașa noastră. Îmi place foarte mult și-o s-o învăț bine. Am mult noroc cu Ieronim, el mă îndrumă cu toate. O să vin odată cu el și-n sat la noi.